

Cinc anys després

«Encara és hora que ens expliquin per què van incomplir les lleis aprovades el 6 i 7 de setembre, que preveïen la declaració de la independència 48 hores després del referèndum»

Fa exactament un lustre, el govern de Catalunya va incomplir les lleis aprovades els dies 6 i 7 de setembre de 2017, que preveïen que el Parlament declarés la independència i l'executiu la fes efectiva 48 hores després de la votació de l'1 d'octubre, en cas que el Sí resultés guanyador, com va ser. La previsió legal no es va respectar i, per contra, es va esperar fins al dia 10 per declarar i suspendre immediatament la declaració d'independència. Finalment el dia 27 es va aprovar una independència que no es va fer efectiva. De fet, ni tan sols no es va promulgar.

Han passat cinc anys, i -tot i que podem endevinar les causes- encara és hora que els partits i les entitats independentistes ens expliquin les motivacions que els van dur a frenar en sec el procés en el seu moment culminant i no aplicar les previsions legals que ells mateixos havien impulsat i aprovat amb un gran esforç al Parlament.

Això no resta mèrits a les entitats i els partits que, com explicava molt encertadament Eduard Voltes en aquest mateix diari, són els responsables d'un crescendo que comença amb la consulta d'Arenys de Munt i acaba amb el clímax del 3 d'octubre de 2017, quan l'Estat va perdre el control de Catalunya i l'opinió pública internacional observava astorada una repressió gairebé soviètica perpetrada per una suposada democràcia europea.

El mèrit és immens i la història els ho reconeixerà, més enllà de les xiulades i enrabiades comprensibles d'avui. Tanmateix, l'altra cara de la moneda és la decisió d'aturar el procés, d'incomplir les pròpies previsions i promeses i ni tan sols intentar la independència. El pla previst era que el referèndum obligaria l'Estat a seure i negociar, i des de l'endemà de l'1-0 fins al 27-0 tots els esforços es van destinar a aconseguir una negociació, però la realitat ens va recordar que Espanya és un estat disposat a tot, absolutament tot, per evitar la fragmentació del d'un territori que creu seu per designi diví i per dret de conquesta. La violència es va fer present i es va decidir aturar-ho tot.

Podem criticar-ho, podem compartir-ho, podem entendre-ho o no. En tot cas, ningú dels líders del procés no ha explicat el per què amb tots els ets i els uts. Cinc anys després, ja és hora que ho facin. No serveixen les apel·lacions a la confrontació sense concrecions de com i quan, ni les apostes per un diàleg eteri amb un interlocutor que només vol esclafir-nos definitivament. Tampoc no té sentit que els mateixos que van decidir no aplicar el resultat del referèndum i les lleis de desconexió ara clamin per la seva validesa i vigència.

Si volem aconseguir la independència cal evitar els relats interessats de traïcions creuades, de que no hi havia res preparat (no és veritat) o que no hi havia reconeixements internacionals (no pot haver-ne cap si prèviament no hi ha independència), o que era impossible. Fa cinc anys vam demostrar al món i a nosaltres mateixos que som capaços de fer-ho. Segur que hi ha fórmules per no deixar a l'Estat cap altre alternativa que negociar. Seguríssim. Ara tenim més elements que no fa cinc anys per preparar un nou embat democràtic. Abans, però, caldrà superar les lluites caïnites, però aquest és un altre tema.